

UGM

art links

КУЛТУРНИ
ЦЕНТАР
НОВОГ
САДА

Međunarodna umetnička razmena 8. ART LINKS: MARIBOR / NOVI SAD

4 – 25. 8. 2022.

Američki kutak

4. 8. 2022.

20.00

Otvaranje izložbe **MADE IN MARIBOR II**

Na otvaranju govore: predstavница za kulturu opštine Maribor **Nina Kirbiš**, predstavница iz EPK Maribor **Martina Kositer**, kustoskinja i donedavna direktorka Umetnostne galerije Maribor **Breda Kolar Sluga**, programska direktorka EPK Novi Sad **Sara Vuletić**, urednica likovnog programa KCNS **Maja Erdeljanin**

PREDSTAVLJENI UMETNICI:

MARIBOR: Saša Bezjak, Natalija Juhart Brglez, Matija Brumen, Nenad Cizl, Dragica Čadež, Ksenija Čerče, Bogdan Čobal, Andrej Brumen Čop, Natalija R. Črnčec, Irena Čuk, Marjan Drev, Peter Ferlan, Darko Golija, Samuel Grajfoner, Nataša Grandovec, Stojan Grauf, Aleksandra Saška Gruden, Andreja Japelj, Marko Japelj, Metka Kavčič, Mateja Katrašnik in Polona Lipičnik, Jasna Kozar, Anka Krašna, Teja Kovač Lozar, Polona Maher, Katja Majer, Slađana Matić Trstenjak, Marijan Mirt, Manica K. Musil in Karolina Babič, OR poiesis (alias Petra Kapš), Samo Pajek, Marko Pak, Ludvik Pandur, Ana Pečar, Polona Petek, Vojko Pogačar, Polona Poklukar, Borut Popenko, Oto Rimele, Janez Rotman, Toni Soprano Meneglejte, Lucija Stramec, Dorijan Šiško, Jože Šubic, Simona Šuc, Nina Šulin, Matjaž Wenzel + Borut Wenzel, Vlasta Zorko.

NOVI SAD: Đorđe Beara, Mirjana Blagojev, Danilo Vuksanović, Dušan Vuletić, Saša Dobrić, Gojko Dutina, Jelena Đurić, Vera Zarić, Biljana Jevtić, Stefan Kovačić, Lidija Krnjajić, Bojan Novaković, Đorđe Marković, Marijeta Sidovski, Duško Stojanović, Mila Pejić.

KUSTOSI IZLOŽBE: Breda Kolar Sluga i Maja Erdeljanin

Izložba se može pogledati do 24. 8. 2022. radnim danima od 15.00 do 20.00

Nakon nedavno otvorene izložbe »Kamen papir makaze« u SKC Fabrika, u okviru 7. Art linksa i umetničke razmene između Novog Sada i Madrida (18. 7 – 15. 8. 2022), na redu je i **8. Art links** i zajednički projekat sa slovenačkim umetnicima zakazan za avgust ove godine (4 - 25. 8. 2022) u **Američkom kutku**.

Više o projektu Art links možete pogledati ovde:

<https://artlink2017.wordpress.com/>

8. Art links se pridružuje međunarodnom projektu **Umetnostne galerije Maribor "Made in Maribor II"**, u kojem je do sada učestvovalo **48 slovenačkih umetnika**, a namera im je da u budućnosti ovu modularnu izložbu šire na saradnju sa umetnicima iz drugih evropskih gradova i evropskih prestonica kulture. Novi Sad će na ovoj izložbi predstavljati **16 novosadskih umetnika** različitih generacija. Više o koncepciji izložbe "Made in Maribor II" možete pogledati u nastavku teksta ili ovde:

<https://artlink2017.wordpress.com/2022/04/04/8-1-novi-sad/>
<http://www.ugm.si/razstave/made-in-maribor-ii-4636/>

S obzirom na to da je ove godine 10 godina od kako je Maribor bio EPK, autori i učesnici ove izložbe veoma su zainteresovani za dolazak u Novi Sad, kao i za razmenu iskustava dve EPK. Osim 18 umetnika, u Novi Sad dolaze i predstavnica za kulturu opštine Maribor **Nina Kirbiš**, predstavnica iz EPK Maribor **Martina Kositer**, kao i **Breda Kolar Sluga**, direktorka Umetnostne galerije Maribor, te će se sastati sa predstavnicima Grada Novog Sada i novosadske EPK i obići neke od lokacija i aktuelnih programa EPK.

MADE IN MARIBOR II

48 mariborskih и 16 novosadskih umetnika и уметница:

Јелена Ђурић – Гојко Дутина – Душан Вулетих – Лидија Крњајић.
Вера Зарић – Ђорђе Беара – Саша Добрић – Душко Стојановић.
Данило Вуксановић – Маријета Сидовски – Биљана Јевтић – Стефан Ковачић.
Ђорђе Марковић – Мила Пејић – Бојан Новаковић – Мирјана Благојевић.

Амерички кутак
Кеј жртва рације 2
Нови Сад

Четвртак,
4. август 2022.
20.00

Изложба се може погледати до 25. августа 2022. радним даном 15.00 - 20.00

Made in Maribor II

Breda Kolar Sluga

Made in Maribor je eksperimentalni projekat koji procenjuje vitalnost kreativnog prostora. Ovog puta umetnici su dobili unapred pripremljenu prostornu osnovu – drvenu kocku dimenzija 25 x 25 x 25 cm i poziv da je „iskoriste“ za lični odgovor na osećaj prostora u najširem mogućem kontekstu.

Izazov bio ograničavajući još od početka, jer je kocka definisano, često kruto i samoodrživo telo. Dodatnu granicu povlačila je zapremina kocke, jer je umetnik mogao da se širi po prostoru samo onoliko koliko su „dodaci“ mogli da se pohranjuju unutar kocke. Prvobitno uputstvo je takođe pretpostavljalo da kocka mora ostati kocka, uprkos obradi ili obradi spoljašnje i unutrašnje strane.

Ali kreativnost ne poznaje granice. Učesnici su više nego dokazali da mogu da prevaziđu i izazovne situacije.

Kako je sve počelo?

Kada smo dve godine nakon prvog izdanja *Made in Maribor*, 2018. godine, razmišljali o nastavku projekta, naša koleginica Simona Šuc je pokrenula ideju o montažnom i mobilnom modulu. Zajedno sa **Tejom Kovač Lozar** planirali smo realizaciju sve dok se nije pojavila optimalno izvodljiva

kocka sa dve strane koje se otvaraju. Inspiraciju smo tražili od mnogih, od vajara **Slavka Tihca** i njegovih čuvenih kontejnera iz sedamdesetih do Herberta Distla (Herbert Diestl) i njegovog Muzeja fioka (Das Schubladenmuseum). Onda nas je iznenadila epidemija i projekat je mirovao do kasnog leta 2021, kada se činilo razumnim - ili čak neophodnim - da se nastavi. Ideja o mobilnosti se povukla u drugi plan, a ideja o zajedničkom i individualnom, te o granicama i slobodi dobila je još snažnije i jasnije značenje zbog iskustva iz poslednje dve godine.

Šta smo mogli da vidimo u izložbenom prostoru?

Najpre je morao da bude proteran „krivac“, što su neki kubusi uradili nestašno i direktno (**Jasna Kozar, Janez Rotman**). Drugi konkretnije odražavaju situaciju korone u društvu, kao i banalnost podele između vaksera i antivaksera (**Peter Ferlan**) ili stanje u zemlji i nas u njoj (**Anka Krašna, Jože Šubić**). Za Mariborčane posebno značenje ima granitna kocka za popločavanje puteva po uzoru na pobunu 2012. godine, kada su i ove kocke letele, pa se sam oblik kocke vezuje za bunt, o čemu neposredno govori **Metka Kavčič**. Kratka fraza koja prati rastuću penu „Too much! ili Dosta je!“ savršeno opisuje kako smo se osećali u februaru 2022. (**Andreja Japelj**). Sa dozom humora **Nenad Cizl** opisuje i čudno vreme sa stvorenjem koje luta šumom.

Dosta smo pričali o zatvorenosti, ona se ovde otkriva u višeznačnosti sadržaja kocki: **Matjaž i Borut Vencel** govore o intenzitetu stvaranja, **Dragica Čadež** o gomili, **Matija Brumen** o iskustvu kontejnera, a **Marko Japelj** o sceni iz Fausta. Vizuelno nabijeni urbani prostor **Dorijana Šišeka** ilustruje zasićenost, dok sadržaj kocke, gde je plastika protkana prirodnim materijalima, podseća na prezasićenost otpadom (**Polona Maher**). Duhoviti silogizam o međuljudskim odnosima, koji su kreirale **Manica K. Musil i Karolina Babič**, sugerije šta u nama podstiče nesloboda.

Imalo je smisla i osvrnuti se na umirujući način na ranjivost pojedinca, o pitomom skrovištu govore čaura **Katje Majer**, „gde cela duša odjekuje“, i prostor za povlačenje **Nataše Grandovec**, kao i gest utehe **Vlaste Zorko**. Svi kubusi potvrđuju da je „utočište“ sama kreativnost! Nedvosmisleno, pozivajući se na sopstveni studio, **Oto Rimele** se obraća gledaocu. Umetničko utočište otkrivaju i optimistični i veseli radovi **Darka Golije i Nine Šulin i Slađane Matić Trstenjak**, koji nude nešto fino i lepo i šareno sanjivo za nova vremena. Saša Bezjak gradi spomenik umetnosti i slavi njenu večnost.

Svi radovi bi se mogli smatrati i autoportretima, ali pored pomenute kocke sa cipelama umetnika **Ote Rimeleta**, možemo izdvojiti kocku slikara **Ludvika Pandura**, koji svoju sliku komponuje prostorno. Neki kubusi nas pozivaju da učestvujemo. Ako želimo da se dočepamo sadržaja, moramo da budemo radoznali, nekada moramo da otvorimo kocku i zavirimo unutra, drugi put da je valjamo po podu, kao u delu **Samo Pajke**. Jedni zahtevaju da stanemo na prste, drugi da se sagnemo (**Aleksandra Saška Gruden**). Vrlo često, međutim, moramo da se suočimo sami sa sobom: patnju sopstvene duše možemo meriti radom **Samjuela Grajfonera** njegovim preciznim meračem, a najdirektnije kroz sopstvenu sliku – vidimo sebe u ampuli koja sugerije rešenje za nerešivi problemi (**Borut Popenko**), ili u ogledalu, sa ciljem da se izvuče suština (**Teja Kovač Lozar**).

Odmah je bilo jasno da prostor treba proširiti. **Marjan Drev**, zahtevnim topološkim alatom koji otkriva višedimenzionalni prostor čvora, i **Natalija Juhart Brglez**, koja je uz pomoć prelomljenih perspektiva osvojila veći prostor grada, dovode nas do drugačije tačke gledišta. Ekspanzija je moguća i sa popularnom bojom **Natalije R. Črnčec** – nebesko plavom koja ne poznaje granice. Često korišćene reflektujuće površine umnožavaju i sadržaj prostora, u slučaju **Mateje Kutrašnik i Polone Lipičnik**, kako sami kažu, sa ciljem da osvestimo „višestrukost osećanja i suobličenja“.

Razmišljanje van okvira može se ostvariti na različite načine. O tome govori subverzivna pank pesma koja je postala naslov i lajtmotiv dela **Andreja Brumna Čopa**, kao i modularni prikaz kolor kompozicija koje izrastaju iz kocke **Vojka Pogačara**. „Tačkom iznenađenja“ **Marijan Mirt** izlazi iz okvira ograničenja kao i reči u oblasti likovne umetnosti u slikarstvu **Ksenije Čerče** i nestašnom „umetničkom alatu“ **Tonija Soprana Meneglejde**a. Mnogi su se opredelili za otpor, ali oni koji su „koristili“ kružnu formu ili sferu takođe su svoje koncepte suočili sa intuitivnim ili planskim sučeljavanjem dva geometrijska tela, od duhovitog, potencijalno erotskog dela **Polone Poklukar** do lične izložbe **Bogdana Čobala** na temu digitalni svet i transformacioni potencijal **Irene Čuk**.

Ako kocku shvatimo kao simbol društva, vidimo njen komplementarni deo u prirodi. U stvari, obrnuto je – zato što želimo da opstanemo, oživljavamo svoja prvobitna stanja u trenucima krize, zbog čega **Polona Petek** razumno povezuje svoje mesto boravka sa prirodom, dok se **Lucija Stramec**, **Marko Pak** i **Petra Kapš** obrađuju kontinuitet prirode a time i relativnost „položaja čoveka u njoj”. Možemo se potpuno opustiti u netaknutim, gotovo svetim prostorima koje **Ana Pečar**, **Stojan Grauf** i **Simona Šuc** žele da podele sa nama, pozivajući nas na novo iskustvo ravnoteže.

Kako se može nastaviti?

Većina kocki nudi više od jedne početne tačke. Naravno, podrazumeva se da ih čitamo na mnogo načina. Štaviše, ovde povezuje različite slojeve u kontekstu celine. Širom sobe se otvaraju jedni prema drugima, podržavaju jedni druge ili uspostavljaju razlike u dijalogu. Mekoća materijala bolje ističe tvrdoću. Humor je pojačao tugu, a tama je pojačala svetlost. Međutim, čini se da je sva ta haptičnost i taktilnost, konceptualna promišljenost i udublјivanje u lične stvaralačke prostore prvenstveno bila usmerena na potragu za izgubljenom celinom.

Četrdeset osam kocki takođe simbolično ocrtavaju obnovljenu celovitost mariborskog kraja. Samo ojačani na ovaj način možemo da idemo napred i da se radujemo novim uvidima!

Proizvedeno u Mariboru po drugi put

Maja Erdeljanin

Umetnost ponovo povezuje. Posredstvom projekta međunarodne umetničke razmene, novosadskog Art links-a i njime ostvarenih kontakata sa slovenačkim umetnicima tokom 2019. i 2021. godine, stvorila se nova karika u lancu povezivanja umetničkih scena dve države, dva grada, Maribora i Novog Sada, dve evropske prestonice kulture (2012. i 2022), između kojih se proteže 500 kilometara i 10 godina. Prostornu i vremensku distancu, kao i dve likovne/vizuelne scene povezuje ovom prilikom mariborski projekat „Made in Maribor“.

Nastavak projekta u novosadskim ateljeima

U martu 2022. godine u Novi Sad je stiglo šesnaest mariborskih kocki, koje su vrlo brzo razdeljene umetnicima i umetnicama, po istom principu po kojem su i mariborske kocke nalazile svoje autore. Naime, mariborska kustoskinja i direktorka „Umetnostne galerije Maribor“ **Breda Kolar Sluga**, započela je projekat pozivajući šesnaest umetnica sa kojima je do tada više puta sarađivala, i koje su svojim radom u gradu ostavile jasan trag. Ideja je bila da svaka od njih takođe pozove po jednu umetnicu/umetnika po svom izboru, nekoga ko ih nadopunjuje, inspiriše ili se svojim delom nastavlja njihov umetnički rad, a pritom daje značajan doprinos kreiranju opšte kreativne slike grada.

Kao link sa ovim mariborskim lancem umetničkih dijaloga, imala sam tu čast da u Novom Sadu na isti način započnem sa povezivanjem novih karika. Odabrala sam dva novosadska autora i dve autorke, koji su zatim pozvali svoje kolege i kolegice da unapred pripremljenu trodimenzionalnu podlogu – drvenu kocku (25 x 25 x 25 cm) “iskoriste” za svoj odgovor, za prikaz lične percepcije prostora u najširem mogućem kontekstu.

Okvir kao izazov i utočište

Dodavanje nove dimenzije svom radu u fizičkom smislu rezultiralo kod većine autora pojavom novih dimenzija i na polju stvaralaštva. Pojedinačno bavljenje ličnim unutrašnjim bićem, reflektovalo je globalne uticaje koji dolaze spolja. Kreativna misao izjednačila je spoljašnjost i unutrašnjost kocke, te je podjednak izazov bio prevazići poznate okvire, kao i naći nova rešenja unutar njih.

Jedna slika u 12 priča. Neki od umetnika kocku su tretirali kao platno islikano sa obe strane i sklopljeno u 3D objekat od dvanaest 2D površina. Apstraktni ekspresivni tretman slike u radovima **Jelene Đurić** i **Danila Vuksanovića** stvorio je ličan, duboko intiman prostor nalik maloj pozornici u kojoj nas autori potpuno obuhvataju unutarnjim previranjima svog bića. **Duško Stojanović** gradi sličan prostor, ali putem trake plavetnila kojom asocira na pejzaž, posmatraču otvara pogled ka dalekim imaginarnim prostorima. **Lidija Krnjajić** i **Gojko Dutina** kroz spontanost infantilnog crteža razvijaju svoj lični jezik i otkrivaju čitavom svetu intimne ali, sa namerom, nečitljive poruke naglašene kontrastima crno-belih površina.

Jedna priča u 12 slika. **Vera Zarić** opisala je u dvanaest slika priču Džulijana Barnsa „Slepi putnik“, inspirisana mozaicima iz crkve Svetog Marka u Veneciji. Spolja i iznutra prepliće se autentična ispovest jednog crva iz Nojeve barke, koji je punih četrdeset dana boravio skriven u drvenoj gredi Barke i bio svedok njenim tajnama.

Umnožavanje motiva. Nekoliko autora multipliciralo je svoje omiljene motive nastale iz osnovnih geometrijskih oblika i variralo ih iz jedne površine kocke u drugu. Od spolja ka unutra i obrnuto. Beli trouglovi **Saše Dobrića** seku apstraktno islikane kvadratne forme kocke stvarajući neočekivane pauze i praznine u kontinuitetu slike. **Biljana Jevtić** iscrtava u pozitivu i negativu beskrajne kružnice La-budnog oka, gnezda ili utočišta koja ujedno skrivaju i postavljaju granice. **Marijeta Sidovski** se priseća starih ljubavi, takođe monohromatski ponavljajući motiv kvadrata, nalik rešetkama, zatvorenim prozorima ili vratima. **Bojan Novaković** svojoj kocki dodaje crveni oklop od drveta, geometrizovanih nazubljenih oblika, te ona nalikuje uređaju ili sigurnom utvrđenju u čijoj se unutrašnjosti ne nalazi ništa osim crnila. Na spoljašnjim stranicama rada **Đorđa Beare**, za razliku od prethodnih, u obliku gotovo amorfnim potezima četke, odzvanja užas Munkovog „Krika“. Umnoženo iskrivljeno lice, islikano na omeđenom prostoru objekta koji se ne otvara, govori samo za sebe.

Refleksije. Dvodimenzionalni prostor umnožen za treću dimenziju kubusa naveo je dva autora da ga prošire još više upotrebom reflektujućih materijala. **Mirjana Blagojev** stvara konveksna metalna „zakrivljenja“ na ravnim površinama kocke stvarajući utisak da na nju vrše pritisak različite gravitacione sile sa više strana, vuku je ka sebi, šire je i deformišu, šireći se ka napolje. Za razliku od nje **Stefan Kovačić** unutrašnjost prostora oblaže ogledalima, a u sredinu postavlja „lebdeću“ kocku. Beskrajno umnožavanje njenih univerzuma spolja najavljuju iscrtani crveni hipnotički kvadrati.

Izvan kutije. Tri umetnika zadatak omeđenog prostora rešava konceptualno. **Mila Pejić** odaje počast vajaru Tomi Rosandiću, izlazeći putem kolaža i fototransfera, izvan svog fotografskog ateljea u gradski prostor, u potrazi za skulpturama kojima smo nekada ukrašavali spoljašnjost „kubusa“ u kojima živimo i radimo. **Đorđe Marković** kutiju vidi kao izazov misaonog eksperimenta, te ne otkriva njen sadržaj navodeći preciznim tehničkim crtežom posmatrača na razmišljanje o paradoksu sudbine Šredingerove mačke koja je možda unutra ili nije, živa ili ne. **Dušan Vuletić** posmatraču samo nagoveštava sadržaj svoje kutije smeštajući na njenu belu površinu usamljeni, izdržljivi kaktus, koji je uspeo da se privremeno „izbori“ za svoje mesto pod suncem. Dok ne preraste okvire svoje saksije.

Serijski izgled kocke proizvedene u Mariboru i predate umetnicima na „doradu“ ukazuje na činjenicu da smo svi istog sastava i često suočeni sa istim problemima, ali lični pečat koji na njoj ostavlja svaki od autora, ukazuje na to da umetnost pronalazi uvek nove puteve, dimenzije i vidike, da može da prevaziđe svaki okvir i ograničenje. Pomenutih šesnaest autorskih kutija zajedno sa 48 mariborskih čine bezgranično šaroliku vizuelnu i idejnu celinu. Zamisao je da se ova izložba u budućnosti seli i u druge gradove i povezuje umetnike i umetnice evropskih zemalja putem jezika kreativnosti. Radoznalost da se u skriveno zaviri, da se okviri povremeno preispitaju, pomere i da se izvan granica izađe, mogu da učine da se, poput ove izložbe, i međusobna interakcija umetnika i mogućnosti njihovog delovanja stalno „povećavaju na kub“.